

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ
FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIUS**

**PAŽYMA
DĖL SEIMO NARIŲ SVEIKINIMŲ LAIKRAŠTYJE „MANO DRUSKININKAI“**

2020 m. rugsėjo 8 d. Nr. 3-79 (1.2)
Vilnius

1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. liepos 2 d. Reklamos gaudyklėje gavo pranešimą (reg. Nr. 1-1596(7.9) dėl 2020 m. liepos 2 d. laikraštyje „Mano Druskininkai“ publikuoto Lietuvos Respublikos Seimo narės Virginijos Vingrienės sveikinimo. Pranešime pažymima, kad sveikinimas su nuotrauka nėra pažymėtas pagal politinei reklamai keliamus reikalavimus, taip pat pabrėžiama, jog sveikinimas apmokėtas iš parlamentinių lėšų, todėl prašoma ištirti ir įvertinti pažeidimus.

2. 2020 m. liepos 8 d. VRK posėdžio metu atkreiptas dėmesys, kad tame pačiame laikraščio numeryje publikuoti dviejų Seimo narių (Zenono Streikaus ir Virginijos Vingrienės) sveikinimai ir nuspręsta pranešimą perduoti tirti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui.

3. 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2020 m. balandžio 10 d., pranešime minimi sveikinimai paskelbti politinės kampanijos laikotarpiu. Abu Seimo narius kandidatais į Seimo narius kelia Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga: Zenoną Streiką – Jotvingių rinkimų apygardoje Nr. 70, Virginiją Vingrienę – Justiniškių–Viršuliškių Nr. 7.

4. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama – valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa.*

5. Pagal Įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 2 punktą, *politine reklama nelaikoma politinės kampanijos laikotarpiu neatlygintinai skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių partijų, kandidatų veiklą, informacija, kuria neraginama nedalyvauti referendume, balsuoti už ar prieš referendumui teikiamo sprendimo priėmimą.*

6. VRK 2018 m. birželio 19 d. sprendimu Nr. Sp-75 patvirtintos Rekomendacijos dėl politinės reklamos skleidimo politinės kampanijos laikotarpiu (toliau – Rekomendacijos). Rekomendacijų 4.9 papunktyje numatyta, kad rinkimų agitacijos laikotarpiu politinė reklama laikoma, *kai pernelyg dažnai skelbiami sveikinimai valstybės švenčių, atmintinų dienų ar kitomis progomis, nepaisant to, kad atitinkami pareigūnas, kandidatas (politinė partija) minėtomis progomis sveikindavo ir anksčiau, ir (arba) sveikinime pateikiamas partijos logotipas ar kandidato nuotrauka, ir (arba) rinkimų šūkis, ir (arba) sveikinimą pasirašo kaip kandidatas, politinės kampanijos dalyvis ir pan.*

7. Nustatyta, kad nurodytame laikraštyje 2020 m. liepos 2 d., tai yra 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos laikotarpiu, Virginijos Vingrienės ir Zenono Streikaus sveikinimai buvo paskelbti Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) dienos proga. Pažymėta, kad abu sveikinimai apmokėti (V. Vingrienės – bus apmokėtas) parlamentinės veiklos lėšomis, yra užsakymo numeriai.

7.1. Z. Streikaus sveikinimas pasirašytas nurodant, kad sveikina Seimo narys, sveikinime yra Seimo logotipas, Seimo nario nuotraukos nėra. Sveikinimo tekstas ir Seimo nario pavardė nurodyti tuo pačiu šriftu.

7.2. V. Vingrienės sveikinimas taip pat pasirašytas nurodant, kad sveikina Seimo narė, yra nurodyta „2020 m. liepos 6 d. Druskininkai“. Sveikinimas iliustruotas Seimo logotipu ir V. Vingrienės nuotrauka.

7.3. Pagrindinis skirtumas tarp šių sveikinimų, kuris yra aktualus vertinant atitiktį Rekomendacijų 4.9 papunkčiui, yra sveikintojo, šiuo atveju V. Vingrienės, nuotrauka. Kreipinys „Mieli druskininkiečiai“ ir tekstas „Lietuvos Respublikos Seimo narė Virginija Vingrienė“ atspausdinti paryškintu šriftu.

8. Dėl minėtų sveikinimų 2020 m. liepos 14 d. VRK išsiuntė paklausimus V. Vingrienei (reg. Nr. 2-746(7.9), Z. Streikui (reg. Nr. 2-747(7.9) ir laikraščio „Mano Druskininkai“ redakcijai (reg. Nr. 2-745(7.9).

9. 2020 m. liepos 20 d. gautas Z. Streikaus atsakymas (reg. Nr. 1-1797(7.9), kuriame nurodyta, kad:

9.1. sveikinimas publikuotas jo iniciatyva, apmokėtas iš parlamentinėms išlaidoms skirtų lėšų.

9.2. Einant Lietuvos Respublikos Seimo nario pareigas svarbiomis visuomenei progomis sveikinama nuosekliai, sistemingai nuo kadencijos pradžios apygardos laikraščiuose, socialiniuose tinkluose, youtube paskyroje. Kaip patvirtinimai pridėti 7 priedai: sveikinimų kopijos laikraštyje „Mano Druskininkai“ ir nuoroda į vaizdo sveikinimus internete.

9.3. *„Vyriausiosios rinkimų komisijos rašte nurodytas sveikinimas nebuvo pažymėtas kaip politinė reklama, kadangi tai nebuvo politinė reklama. Mano sveikinime nėra jokios politinės reklamos požymių (partijos pavadinimo, logotipo, nuotraukos, šūkio ar pan.).“*

10. 2020 m. liepos 22 d. gautas V. Vingrienės atsakymas (reg. Nr. 1-1847(7.9), kuriame nurodyta, kad:

10.1. sveikinimą laikraštyje „Mano Druskininkai“ išsiuntė jos padėjėjas, tai padarė V. Vingrienės iniciatyva. Sveikinimas bus apmokėtas iš LVŽS politinės kampanijos sąskaitos.

10.2. *„Sveikinimą pasirašiau kaip šiuo metu pareigas einanti Seimo narė, nes tuo metu dar nebuvo oficialiai įregistruota kaip kandidatė.“*

10.3. *„Sveikinimas buvo išsiųstas iš įprastos, nusistovėjusios praktikos, pagal mano kasmetinį sveikinimų grafiką. Per neapsižiūrėjimą jis nebuvo pažymėtas kaip politinė reklama. Vis dėlto, jis buvo pasirašytas mano kaip Seimo narės, ir lydimas Seimo atributikos, o ne kaip politinės kampanijos dalyvės, ir stokojo rinkimės ar partiją nurodančios atributikos. Taip pat, tuo metu dar nebuvo oficialiai patvirtinta kaip kandidatė artėjančiuose Seimo rinkimuose.“*

10.4. V. Vingrienė pažymi, kad ketina dalyvauti 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose kaip kandidatė ne Druskininkų–Lazdijų, o Justiniškių–Viršuliškių vienmandatėje rinkimų apygardoje Nr. 7, tai yra Vilniaus mieste.

11. 2020 m. liepos 22 d. gautas laikraščio „Mano Druskininkai“ redakcijos atsakymas (reg. Nr. 1-1862(7.9), kuris patvirtina, kad V. Vingrienės ir Z. Streikaus sveikinimus užsakė ir maketus atsiuntė jų padėjėjai. Atsakyme nurodoma, kad *„sveikinimus apmokėjo juos užsakę politikai iš parlamentinėms išlaidoms skirtų lėšų“* ir kad minėtame savaitraštyje šių Seimo narių sveikinimai gyventojams įvairiomis progomis yra skelbiami nuolat, visu jų kadencijos Seime laikotarpiu, pridėti keli sveikinimų pavyzdžiai. Taip pat atsakyme pažymima, kad:

11.1. Redakcijai nėra žinoma, kas politikams parengė sveikinimų maketus, nes jie buvo perduoti jau parengti: Z. Streikaus atskirai pageidaujamas spalvinis / grafinis sveikinimo fonas ir atskirai jau parengtas tekstas, o V. Vingrienės – vientisas parengtas maketas, kuriame sveikinimo tekstas jau buvo iliustruotas politikės nuotrauka.

11.2. *„Abu politikai, užsakę aptariamus sveikinimus ir prieš juos publikuojant, laikėsi pozicijos, jog šie sveikinimai nėra ir negali būti politinė reklama.“*

11.2.1. Dėl Z. Streikaus pabrėžiama, jog asmuo nurodė konsultavęsis su VRK atstovais. Pateikiamas Seimo nario padėjėjos laiškas redakcijai, kuriame padėjėja nurodo, kad *„pagal VRK rekomendacijas, jei sveikinimo tekste nėra politinės reklamos partijos pavadinimo, logotipo, nuotraukos ir po sveikinimu pasirašo tik kaip Seimo narys (be pareigų ir užimamų postų), sveikinimas netraktuojamas kaip politinė reklama. Tai yra tradicinis gyventojų pasveikinimas švenčių proga. Todėl laikraštyje „Mano Druskininkai“ po sveikinimu buvo rašoma eilutė, jog*

apmokėta iš parlamentinių lėšų.“ Minėto savaitraščio redakcija apie Z. Streikaus padėjėjos siųstą elektroninį laišką pažymi, kad „*Seimo narys Zenonas Streikus nei sveikinimo užsakymo momentu, nei dabar kategoriškai nesutinka, jog aptariamasis sveikinimas yra/gali būti laikomas politine reklama ir/ar turi būti kaip tokia žymimas ir/ar apmokamas.*“

11.2.2. Dėl V. Vingrienės pažymima, kad Seimo narė sveikinimo užsakymo ir paskelbimo savaitraštyje „Mano Druskininkai“ momentu laikėsi pozicijos, jog sveikinimas nėra politinė reklama, kadangi sveikinimą ji skelbė kaip Seimo narė, o ne kaip kandidatė, nenurodoma jokia partija, o apygardoje, kurioje platinamas minėtas savaitraštis, Seimo narė nekandidatuoja. Redakcija pabrėžia, kad Seimo narė dabar pripažįsta galimai klydusi (nes į sveikinimo maketą įtraukė ir nuotrauką) ir kad už šią galimą klaidą atsakomybę prisiima sau, sutikdama sveikinimą apmokėti kaip politinę reklamą. Tai patvirtina redakcijos pridėta V. Vingrienės siųsto elektroninio laiško vaizdo nuotrauka.

12. 2020 m. liepos 27 d. ir rugpjūčio 31 d. elektroniniu paštu kreiptasi į laikraščio „Mano Druskininkai“ redakciją, prašant patikslinti informaciją.

13. 2020 m. liepos 28 d. (reg. Nr. 1-2115(7.9) ir rugsėjo 3 d. (reg. Nr. 1-2985(7.9) gautuose atsakymuose, pabrėžiama, kad „*VRK pradėjus tyrimą, Seimo narė Virginija Vingrienė pripažino galimai suklydusi ir sutiko apmokėti savo skelbimą politinės reklamos įkainiu, todėl sąskaita Seimo narei Virginijai Vingrienei buvo atitinkamai perrašyta (pagrindžiantys dokumentai prisegami)*“. Prie atsakymų pridėti mokėjimo nurodymai ir sąskaita faktūra patvirtina, kad Z. Streikaus sveikinimui nebuvo taikyti politinės reklamos skleidimo įkainiai, suma už sveikinimą – 43,92 Eur, o už V. Vingrienės sveikinimą sąskaita faktūra perrašyta kaip už politinę reklamą ir 68,28 Eur apmokėta iš Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos sąskaitos.

14. Taigi, V. Vingrienės sveikinimas Valstybės dienos proga, iliustruotas jos nuotrauka, atitinka Rekomendacijų 4.9 papunktį, todėl laikytinas politine reklama. Z. Streikaus sveikinimas, kuris nėra iliustruotas jo nuotrauka, nelaikytinas politine reklama.

15. Įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad *politinė reklama turi būti pažymėta nurodant lėšų šaltinį ir aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos.*

16. V. Vingrienės sveikinimas pažymėtas nurodant finansavimo šaltinį, atskirtas nuo kitos skleidžiamos informacijos. Toks žymėjimas iš dalies atitinka nustatytą politinės reklamos žymėjimo tvarką, tačiau trūksta žodžių „Politinė reklama“.

17. Įstatymo 17 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad *visos politinės kampanijos pajamos ir politinės kampanijos išlaidos ar priimti finansiniai įsipareigojimai registruojami politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje. To paties straipsnio 7 dalyje numatyta, kad politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje, vadovaujantis VRK patvirtintu Politinės kampanijos*

finansavimo ataskaitos pildymo ir pateikimo tvarkos aprašu, nurodomos visos politinės kampanijos pajamos ir išlaidos bei priimti įsipareigojimai (pagal išlaidų grupes).

18. Išlaidos už V. Vingrienės sveikinimą laikraštyje „Mano Druskininkai“ politinės reklamos įkainiais (68,28 Eur) apmokėtos iš LVŽS politinės kampanijos sąskaitos ir yra nurodytos LVŽS politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

Pripažinti 2020 m. liepos 2 d. laikraštyje „Mano Druskininkai“ publikuotą Seimo narės Virginijos Vingrienės sveikinimą Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) dienos proga politine reklama.

Skyriaus vedėja

Lina Petronienė

Darbuotoja

Milda Pocevičiūtė